

УДК 349.42

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.2.26>

ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС В ЧАСТИНІ АДАПТАЦІЇ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Коваленко Т.О.,
*доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
відділу проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права
Інституту держави і права імені В.М. Корецького
Національної академії наук України
ORCID: 0000 0002 7103 6209
e-mail: kovalenko.tetyana@gmail.com*

Коваленко Т.О. Виконання Україною Угоди про асоціацію з ЄС в частині адаптації аграрного законодавства.

На підставі проведеного аналізу останніх тенденцій розвитку аграрного законодавства України, а також опрацювання Звітів Європейської Комісії про стан адаптації українського законодавства автор приходить до висновку про істотний прогрес у адаптації аграрного законодавства України до *acquis* ЄС на виконання Угоди про асоціацію та з метою досягнення одного з критеріїв членства в ЄС. В статті відзначено також позитивну оцінку процесу адаптації законодавства України до права ЄС, яка надається самими інституціями ЄС за наслідками проведення моніторингу.

Встановлено, що водночас процес адаптації аграрного законодавства стикається з певними викликами, які негативно впливають на його динаміку. По-перше, необхідним є підвищення якості процесу адаптації аграрного законодавства, оскільки трапляються випадки часткової відповідності прийнятих положень законодавчих актів вимогам *acquis* ЄС, а їх реалізація на практиці часто є ускладненою внаслідок відсутності механізмів контролю, інституційної спроможності або політичної волі. По-друге, більшість прийнятих аграрних законів та підзаконних нормативно-правових актів у процесі виконання Угоди про асоціацію не стосувалися фундаментальних принципів регулювання сільськогосподарського виробництва та розвитку сільських територій, які визначаються Спільною аграрною політикою ЄС, що потребує врахування її принципів та напрямків у процесі подальшої адаптації аграрного законодавства України. По-третє, варто прискорити прийняття окремих євроінтеграційних аграрних законів на виконання Угоди про асоціацію. По-четверте, адаптація аграрного законодавства є ускладненою в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації, яка розпочалася у 2022 році.

В статті звертається увага, що після проведення Європейською Комісією у вересні 2025 року скрингів за переговорними розділами 11 «Сільське господарство та розвиток сільських територій», 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика», 13 «Рибальство та водний промисел» буде розроблено план подальшої імплементації регламентів ЄС в українське законодавство, що стане наступним кроком у процесі переговорів щодо вступу України до ЄС.

Ключові слова: *acquis communautaire*; адаптація законодавства; аграрне законодавство; аграрне право; аграрний сектор; безпечність харчових продуктів; рибальство та водний промисел; сільськогосподарське виробництво; Угода про асоціацію.

Kovalenko T.O. Implementation by Ukraine of the Association Agreement with the EU in terms of adaptation of agricultural legislation.

Based on the analysis of the latest trends in the development of Ukrainian agrarian legislation, as well as the processing of the European Commission Reports on Ukraine's progress in adapting national legislation, the author concludes that there has been significant progress in adapting Ukrainian agrarian legislation to the EU *acquis* in implementation of the Association Agreement and in order to achieve one of the criteria for EU membership. The article also notes the positive assessment of the process of

adapting Ukrainian legislation to EU law, which is provided by the EU institutions themselves following the results of monitoring.

It has been established that at the same time the process of adapting agricultural legislation faces certain challenges that negatively affect its dynamics. First, it is necessary to improve the quality of the process of adapting agricultural legislation, since there are cases of partial compliance of the adopted provisions of legislative acts with the requirements of the EU *acquis*, and their implementation in practice is often complicated due to the lack of control mechanisms, institutional capacity or political will. Second, most of the adopted agrarian laws and subordinate regulatory legal acts in the process of implementing the Association Agreement did not concern the fundamental principles of regulating agricultural production and the development of rural areas, which are determined by the Common Agricultural Policy of the EU, which requires taking into account its principles and directions in the process of further adaptation of the agricultural legislation of Ukraine. Third, it is worth accelerating the adoption of individual European integration agrarian laws to implement the Association Agreement. Fourth, the adaptation of agrarian legislation is complicated in the context of the full-scale armed aggression of the Russian Federation, which began in 2022.

The article draws attention to the fact that after the European Commission conducts screenings in September 2025 for negotiating chapters 11 «Agriculture and Rural Development», 12 «Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy», 13 «Fisheries and Watercraft», a plan for further implementation of EU regulations into Ukrainian legislation will be developed, which will be the next step in the negotiation process for Ukraine's accession to the EU.

Key words: *acquis communautaire*; adaptation of legislation; agricultural legislation; agricultural law; agricultural sector; agricultural production; Association Agreement; fisheries and aquatic products; food safety.

Постановка проблеми. «Сільське господарство та розвиток сільських територій» – один із 35-ти переговорних розділів для вступу держави в ЄС. В минулому вимоги ЄС щодо трансформації саме сільськогосподарського сектору у великій мірі визначали хід перемовин про вступ до ЄС з Польщею у 2004 році, а також Болгарією та Румунією у 2007 році. Зважаючи на зазначене, а також беручи до уваги значний розмір українського аграрного сектору, цей переговорний розділ може стати одним із наріжних каменів перемовин між Україною та Європейською комісією.

Україна починаючи з 2016 року працює над імплементацією Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р.) (далі – Угода про асоціацію) і поступово здійснює наближення національного законодавства до *acquis communautaire* ЄС, включаючи законодавство у сфері сільського господарства, сільських територій, санітарних та фітосанітарних заходів. Європейська Комісія 17 червня 2022 року рекомендувала Європейській Раді надати Україні статус кандидата на вступ до ЄС. Європейський Парламент 23 червня 2022 року ухвалив резолюцію щодо негайного надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС, а Європейська Рада надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС. 14 грудня 2023 року Європейська Рада ухвалила рішення розпочати переговори про вступ України до ЄС, а 25 червня 2024 року у Люксембурзі відбулась перша Міжурядова конференція між Україною та ЄС, що ознаменувала початок фактичних переговорів про членство України в Європейському Союзі. Зазначене зумовлює необхідність прискорення адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС.

Метою цього дослідження є комплексний аналіз проточного стану адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС у сфері сільськогосподарського виробництва та розвитку сільських територій. Дослідження спрямоване також на з'ясування першочергових напрямків подальшої адаптації аграрного законодавства до вимог правових актів ЄС на виконання Угоди про асоціацію.

Стан опрацювання проблематики. В доктрині аграрного права України були детально досліджені окремі напрямки адаптації аграрного законодавства до *acquis communautaire* ЄС у наступних сферах: у сфері державної підтримки суб'єктів агробізнесу, насамперед фермерських господарств (С.І. Хрипко, С.І. Сиволицька, О.В. Гафурова, Х.А. Григор'єва); у сфері державної підтримки органічного сільськогосподарського виробництва (О.В. Гафурова, С.І. Марченко, Б.Д. Псутурі, Г.С. Савенко, Є.В. Милованов); у сфері безпеки продуктів харчування (Р.П. Сухачь-

кий, Т.М. Чурилова, А.В. Духневич, Н.В. Карпінська); у сфері поводження з пестицидами та агрохімікатами (Д.О. Полосенко). Не заперечуючи важливість вказаних вище наукових досліджень відзначимо, що процес адаптації аграрного законодавства має складний та багатоаспектний характер, оскільки включає в себе широке коло політичних, економічних, соціальних і насамперед правових чинників, які потребують свого врахування в практиці адаптації з метою забезпечення цілісності, коцептуальності та поступовості розвитку аграрного законодавства України. Особливістю процесу адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС є високий ступінь змінюваності, що обумовлюється широким колом факторів як соціально-правового, так і політико-економічного характеру. Зазначене обумовлює актуальність проведення комплексного аналізу проточного стану адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС у сфері сільськогосподарського виробництва та розвитку сільських територій, а також з'ясування першочергових напрямків подальшої адаптації аграрного законодавства до вимог правових актів ЄС на виконання Угоди про асоціацію.

Виклад основного матеріалу. З метою виконання Україною умов щодо набуття членства в ЄС та сприяння розвитку українського аграрного сектора шляхом наближення національного аграрного законодавства та аграрної політики до приписів *acquis communautaire* та САП Європейського Союзу, Глава 17 «Сільське господарство та розвиток сільських територій» включена до Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію. Це надає можливість Україні, згідно з положеннями Додатку XXXVIII, розглядати приписи регламентів Євросоюзу як частину юридичних стандартів при поступовому наближенні вітчизняного аграрного законодавства у конкретній галузі сільського господарства до норм ЄС. Варто зазначити, що Угода про асоціацію та профільний Додаток не передбачають чітко встановлених строків щодо її імплементації в цій частині, надаючи можливість поступового наближення вітчизняного правового регулювання сільськогосподарської галузі у строки, прийнятні для України.

Разом з тим, імплементація Угоди про асоціацію, зокрема статей 403 – 406, сприяє співробітництву України з ЄС щодо взаємного розуміння аграрної політики та політики розвитку аграрних регіонів, розвитку сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва, поширення органічних методів виробництва і біотехнологій шляхом впровадження передового досвіду в цих областях, обміну знаннями та кращими практиками з метою сприяння економічного добробуту сільських громад та підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарського сектору, ефективності та прозорості ринків, умов для інвестицій, а також стандартизації вимог до якості вітчизняної продукції. З цієї метою Кабінет Міністрів України Постановою від 25 жовтня 2017 р. затвердив План заходів з виконання Угоди про асоціацію, в якому встановлюються чіткі терміни та відповідальність органів влади за виконання конкретних завдань з виконання Угоди про асоціацію.

З-поміж усіх завдань на виконання Угоди про асоціацію, які визначені зазначеною вище Постановою Кабінету Міністрів України, зобов'язання України в аграрній сфері складають 28%. Одним із найбільших – це сфера санітарних і фітосанітарних заходів. Цим обумовлюється те, що з метою імплементації Глави IV Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію (ст. 64), Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 24 лютого 2016 р. № 228-р схвалив Всеохоплюючу стратегію імплементації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів, яка передбачає гармонізацію з міжнародними стандартами, удосконалення нормативно-правової бази, розвиток інституційного потенціалу, впровадження сучасних систем контролю та моніторингу, а також залучення всіх зацікавлених сторін, включаючи виробників та споживачів. Мета – забезпечення безпеки продуктів харчування, захист здоров'я людей, тварин та рослин, а також сприяння міжнародній торгівлі.

З моменту підписання Україною Угоди про асоціацію в напрямку адаптації національного аграрного законодавства до *acquis communautaire* ЄС було зроблено досить багато. Зокрема, на виконання Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію та положень глави 17 Угоди про асоціацію Мінагрополітики розробило План заходів з наближення законодавства України до права ЄС в агропромисловому комплексі, який був затверджений наказом від 27 червня 2018 р. № 313. Цей План включає заходи з імплементації 44 актів права ЄС, серед яких: 6 актів щодо політики якості; 25 актів ЄС щодо стандартів торгівлі рослинами, насінням рослин, продуктами, отриманими з рослин, фруктами та овочами; 4 акти щодо органічного фермерства; 23 акти ЄС щодо стандартів торгівлі живими тваринами та продуктами тваринництва; 1 акт щодо використання генетично модифікованих зернових.

Слід зазначити, що відповідно до Звіту про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за 2024 рік зобов'язання України за напрямом «Санітарні та фітосанітарні заходи», передбачені Главою 4 «Санітарні та фітосанітарні заходи» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Додатком 5 Угоди про асоціацію, виконані на 83%, а зобов'язання України за напрямом сільське господарство, передбачені статтею 403 Глави 17 «Сільське господарство та розвиток сільських територій» Угоди про асоціацію, виконані на 74% [1].

Європейська комісія щороку ухвалює пакет розширення – стратегічний документ про політику розширення і звіти щодо прогресу, досягнутого країнами-кандидатами й потенційними кандидатами. Так, у пакеті розширення 2023 року Єврокомісія рекомендувала розпочати переговори про вступ з Україною та Молдовою. Це рішення було прийнято після того, як Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС у 2022 році та провела значну роботу з виконання вимог для інтеграції. 30 жовтня 2024 року Європейська Комісія опублікувала Звіт щодо України в рамках Пакета розширення 2024 року [2], який містить оцінку прогресу України щодо адаптації законодавства України до права ЄС та оцінку динаміки реформування. У ньому відзначено відданість України фундаментальним реформам та процесам системних трансформацій, передусім у сфері верховенства права, прав людини, боротьби з корупцією, а також відзначено зусилля та прогрес України у контексті секторальної інтеграції та доступу до внутрішнього ринку ЄС. Вказаний Звіт містить також оцінку стану адаптації аграрного законодавства України до вимог ЄС у наступних сферах: 1) сільське господарство та розвиток сільських районів (Розділ 11), 2) безпека харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика (Розділ 12); 3) рибальство та аквакультура (Розділ 13).

З метою системного виконання рекомендацій, які були надані Європейською Комісією Україні в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 300-р. було затверджено План заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року. Зазначений План заходів містить близько 200 заходів щодо адаптації національного законодавства до законодавства ЄС та зміцнення інституційної, адміністративної спроможності в рамках переговорних розділів, розподілених на 6 кластерів. Зокрема, Кластер 5 «Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості» містить Розділ 11 «Сільське господарство та розвиток сільських територій».

Проведений аналіз Звіту Європейської Комісії щодо України в рамках Пакета розширення 2024 року та Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 300-р, дозволяє визначити першочергові напрямки адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС:

- у сфері законодавчого регулювання рослинництва: розроблення мінімальних вимог до якості змішаних фруктів; затвердження вимог до оливкових олій та встановлення правил щодо перевірки відповідності маркетингових стандартів та методів аналізу характеристик оливкових олій; внесення змін до методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння зернових культур, садивного матеріалу багаторічних рослин, насіннєвої картоплі, насіння кормових та овочевих культур в частині приведення законодавства України у відповідність до *acquis* ЄС;

- у сфері законодавчого регулювання тваринництва: розроблення проекту вимог до молока, молочних продуктів та інших харчових продуктів з метою нормативно-правового врегулювання питань, пов'язаних із виробництвом та розміщенням на ринку зазначених продуктів, відповідно до вимог ЄС; приведення у відповідність до *acquis* законодавства у сфері добробуту тварин; узгодження здійснення заходів офіційного контролю для забезпечення реєстрації та ідентифікації тварин із законодавством ЄС; розроблення та затвердження вимог до забезпечення благополуччя сільськогосподарських тварин під час транспортування та здійснення супутніх операцій; розроблення та затвердження спеціальних вимог до інкубаторіїв (інкубаційних цехів) і потужностей з утримання свійської птиці;

- у сфері законодавчого регулювання аквакультури та рибальства: прийняття проектів законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність з нормами європейського законодавства та удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства»; розроблення

законопроекту щодо збору, управління та використання даних у секторі рибальства та підтримки наукових консультацій щодо спільної рибальської політики з метою імплементації Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/1004 від 17 травня 2017 р. про встановлення рамок Союзу для збору, управління та використання даних у секторі рибальства та підтримки наукових консультацій щодо спільної рибальської політики та Імплементаційного рішення Комісії (ЄС) 2022/39 від 12 січня 2022 р.; внесення змін до Правил промислового рибальства в басейні Чорного моря, затверджених наказом Мінагрополітики від 15 червня 2023 р. № 1284, з метою імплементації Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/1241 від 20 червня 2019 р. про збереження рибних ресурсів і захист морських екосистем за допомогою технічних заходів і Регламенту Ради (ЄС) № 1185/2003 від 26 червня 2003 р. про видалення плавників акул на борту суден; прийняття законопроекту про приєднання України до Угоди про створення Генеральної комісії з питань рибальства у Середземному морі;

– у сфері законодавчого регулювання державної підтримки суб'єктів агробізнесу, зокрема фермерських господарств: розроблення та прийняття законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі з метою утворення Виплатної агенції, яка відповідає вимогам ЄС, та мережі облікових даних фермерських господарств; розроблення проекту наказу Мінагрополітики щодо затвердження Методичних рекомендацій щодо класифікації сільськогосподарських виробників – учасників мережі сільськогосподарських даних з метою розвитку мережі даних із сталого розвитку фермерських господарств (FSDN); продовження створення інтегрованої системи адміністрування та контролю (IACS), що здійснюється шляхом продовження створення системи ідентифікації земельних ділянок (LPIS) відповідно до п. 4 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про інформаційно-комунікаційну систему «Державний аграрний реєстр»; забезпечення сумісності різних елементів, що складають IACS;

– у сфері законодавчого регулювання безпечності сільськогосподарської продукції: розроблення законопроекту про державний контроль та іншу офіційну діяльність, що здійснюється для забезпечення виконання законодавства про харчові продукти та корми, здоров'я та благополуччя тварин, здоров'я рослин та засобів захисту рослин; розроблення законопроекту про ветеринарні лікарські засоби, що відповідає Регламенту (ЄС) 2019/6 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2018 р. про ветеринарні лікарські засоби; розроблення та затвердження методів відбору зразків та лабораторних для визначення рівнів рослинних токсинів у харчових продуктах для цілей державного контролю; приведення наказу Мінагрополітики від 20 жовтня 2022 р. «Про затвердження Гігієнічних вимог до виробництва та обігу харчових продуктів тваринного походження» у відповідність з актами права ЄС; розроблення та затвердження вимог до простежуваності побічних продуктів тваринного походження; розроблення та затвердження порядку спеціального поводження з побічними продуктами тваринного походження та продуктами їх оброблення, переробки;

– у сфері законодавчого регулювання екологізації аграрного виробництва: узгодження із вимогами *acquis communautaire* ЄС закону, що регулює діяльність у сфері генної інженерії та встановлює процедури авторизації ГМО та систему офіційного контролю; розроблення проектів актів з питань, що стосуються державної реєстрації генетично модифікованих організмів; подальше узгодження законодавства України з у сфері органічного землеробства з законодавством ЄС, зокрема щодо моніторингу та контролю органічного виробництва;

– у сфері законодавчого регулювання діяльності суб'єктів агробізнесу: ухвалення законопроекту про асоціацію сільськогосподарських виробників, який був прийнятий Парламентом України за основу ще 2 травня 2023 р.;

– у сфері законодавчого регулювання сільськогосподарської дорадчої діяльності: внесення змін до законодавства з метою інтеграції дорадчого компонента до системи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS).

Аналіз останніх тенденцій розвитку аграрного законодавства України, а також опрацювання Звітів Європейської Комісії про стан адаптації українського законодавства дають підстави для висновку про істотний прогрес у адаптації аграрного законодавства України до *acquis* ЄС на виконання Угоди про асоціацію та з метою досягнення одного з критеріїв членства в ЄС. Варто також відзначити позитивну оцінку процесу адаптації законодавства України до права ЄС, яка надається самими інституціями ЄС за наслідками проведення моніторингу.

Водночас, даний процес стикається з певними викликами, які негативно впливають на його динаміку. По-перше, необхідним є підвищення якості процесу адаптації аграрного законодавства, оскільки трапляються випадки часткової відповідності прийнятих положень законодавчих актів вимогам *acquis* ЄС, а їх реалізація на практиці часто є ускладненою внаслідок відсутності механізмів контролю, інституційної спроможності або політичної волі. Наприклад, як зазначає у своєму Звіті Європейська Комісія, в серпні 2023 року Україна прийняла закон, що регулює діяльність у сфері генної інженерії та встановлює процедури авторизації ГМО та систему офіційного контролю [3], проте він лише частково узгоджений з *acquis* ЄС на основі дев'яти правових актів ЄС та вимагає прийняття суттєвого імплементаційного законодавства до цього. По-друге, більшість прийнятих аграрних законів та підзаконних нормативно-правових актів у процесі виконання Угоди про асоціацію не стосувалися фундаментальних принципів регулювання сільськогосподарського виробництва та розвитку сільських територій, які визначаються Спільною аграрною політикою ЄС, що потребує врахування її принципів та напрямків у процесі подальшої адаптації аграрного законодавства України. По-третє, варто прискорити прийняття окремих євроінтеграційних аграрних законів на виконання Угоди про асоціацію. Наприклад, проект закону про асоціацію сільськогосподарських виробників Верховна Рада України прийняла за основу ще в травні 2023 р. [4] По-четверте, адаптація аграрного законодавства є ускладненою в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації, яка розпочалася у 2022 році. Війна створила нові перешкоди для ефективної імплементації законодавчих змін, але також підкреслила необхідність швидкої адаптації законодавства для забезпечення стабільності та розвитку країни [5]. Війна та правовий режим воєнного стану з одного боку істотно посилили політичну волю України до прийняття істотної кількості аграрних законів та підзаконних нормативно-правових актів, які безпосередньо пов'язані із взятими Україною зобов'язаннями в сфері євроінтеграції, з другого боку постали нові виклики в аспекті належної подальшої реалізації прийнятих нормативно-правових актів, які пов'язані із адаптацією аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС.

Варто звернути увагу, з травня 2025 року Уряд готує Національну програму адаптації законодавства України до права ЄС [6]. Це буде головний інструмент, який визначить, як Україна крок за кроком узгоджуватиме своє законодавство та інституції зі стандартами ЄС у всіх сферах. Програма стане загальнонаціональним планом дій і базуватиметься на результатах скринінгу (аналізу українського законодавства на відповідність праву ЄС). У документі буде чітко зазначено: які акти права ЄС потрібно імплементувати; які органи державної влади відповідають за цей процес; як і в які терміни відбуватиметься гармонізація законодавства; коли та як відповідні зміни набудуть чинності.

У вересні 2025 року у Брюсселі завершилися скринінгові зустрічі української делегації з Європейською Комісією за переговорними розділами 11 «Сільське господарство та розвиток сільських територій», 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика», 13 «Рибальство та водний промисел». Скринінги за вказаними розділами є частиною офіційного процесу оцінки відповідності законодавства України праву ЄС у межах Кластера 5 «Ресурси, сільське господарство та політика згуртованості». Зокрема, Розділ 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика» є одним із найскладніших у переговорному процесі та передбачає узгодження з понад 2 000 актами права ЄС [7]. За результатами скринінгу буде розроблено план подальшої імплементації регламентів ЄС в українське законодавство, що стане черговим етапом у процесі переговорів щодо вступу України до ЄС.

Висновки. Аналіз останніх тенденцій розвитку аграрного законодавства України, а також опрацювання Звітів Європейської Комісії про стан адаптації українського законодавства дають підстави для висновку про істотний прогрес у адаптації аграрного законодавства України до *acquis* ЄС на виконання Угоди про асоціацію та з метою досягнення одного з критеріїв членства в ЄС. В даний час першочерговими напрямками адаптації аграрного законодавства України до *acquis communautaire* ЄС є наступні: 1) у сфері законодавчого регулювання рослинництва: розроблення мінімальних вимог до якості змішаних фруктів та оливкових олій; внесення змін до методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння та садивного матеріалу; 2) у сфері законодавчого регулювання тваринництва: розроблення проекту вимог до молока, молочних продуктів та інших харчових продуктів; адаптація законодавства у сфері добробуту тварин, а також у сфері офіційного контролю для забезпечення реєстрації та іден-

тифікації тварин; розроблення та затвердження спеціальних вимог до інкубаторіїв і потужностей з утримання свійської птиці; 3) у сфері законодавчого регулювання аквакультури та рибальства: прийняття проектів законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність з нормами європейського законодавства та удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства»; розроблення законопроекту щодо збору, управління та використання даних у секторі рибальства та підтримки наукових консультацій щодо спільної рибальської політики; внесення змін до Правил промислового рибальства в басейні Чорного моря, затверджених наказом Мінагрополітики від 15 червня 2023 р. № 1284; 4) у сфері законодавчого регулювання державної підтримки суб'єктів агробізнесу: розроблення та прийняття законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою утворення Виплатної агенції та мережі облікових даних фермерських господарств; розроблення проекту наказу Мінагрополітики щодо затвердження Методичних рекомендацій щодо класифікації сільськогосподарських виробників – учасників мережі сільськогосподарських даних з метою розвитку мережі даних із сталого розвитку фермерських господарств (FSDN); продовження створення інтегрованої системи адміністрування та контролю (IACS); 5) у сфері законодавчого регулювання безпечності сільськогосподарської продукції: розроблення законопроекту про державний контроль та іншу офіційну діяльність, що здійснюється для забезпечення виконання законодавства про харчові продукти та корми, здоров'я та благополуччя тварин, здоров'я рослин та засобів захисту рослин; розроблення законопроекту про ветеринарні лікарські засоби; розроблення та затвердження методів відбору зразків та лабораторних для визначення рівнів рослинних токсинів у харчових продуктах для цілей державного контролю; приведення наказу Мінагрополітики від 20 жовтня 2022 р. «Про затвердження Гігієнічних вимог до виробництва та обігу харчових продуктів тваринного походження» у відповідність з актами права ЄС; розроблення та затвердження вимог до простежуваності побічних продуктів тваринного походження; розроблення та затвердження порядку спеціального поводження з побічними продуктами тваринного походження та продуктами їх оброблення, переробки; 6) у сфері законодавчого регулювання екологізації аграрного виробництва: узгодження із вимогами ЄС закону, що регулює діяльність у сфері генної інженерії; подальше узгодження законодавства України у сфері органічного землеробства з законодавством ЄС; 7) у сфері законодавчого регулювання діяльності суб'єктів агробізнесу: ухвалення законопроекту про асоціацію сільськогосподарських виробників; 8) у сфері законодавчого регулювання сільськогосподарської дорадчої діяльності: внесення змін до законодавства з метою інтеграції дорадчого компонента до системи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS).

За результатами офіційного скринінгу відповідності українського аграрного законодавства праву ЄС, який Україна разом з Європейською Комісією завершила у вересні 2025 року, буде розроблено план подальшої імплементації *acquis communautaire* ЄС в українське законодавство, що стане черговим етапом у процесі переговорів щодо вступу України до ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2024 рік. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit-pro-vykonannya-Ugody-pro-asotsiatsiyu-za-2024-rik.pdf>.
2. Document 52024SC0699 «Commission Staff Working Document Ukraine 2024 Report Accompanying the Document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions 2024 Communication on EU Enlargement Policy» swd/2024/699 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52024SC0699>.
3. Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції» від 23 серпня 2023 року, який набуде чинності 16 вересня 2026 року. *Офіційна сторінка Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3339-20#Text>.
4. Проект Закону України про об'єднання сільськогосподарських товаровиробників (реєстр. № 8149) було прийнято за основу відповідно до Постанови Верховної Ради України

- від 2 травня 2023 року. *Офіційна сторінка Верховної Ради України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/40694>.
5. Фокін Я.Ф. Проблеми та перспективи адаптації законодавства України до норм ЄС під час збройної агресії. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 12. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-12-01-09>.
 6. Переговори про вступ України до ЄС: повний гід у 12 питаннях. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/peregovory-pro-vstup-ukrayiny-do-yes-povnyj-gid-u-12-pytannyah/>.
 7. Завершився скринінг за розділом 12 «Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фіто-санітарна політика». *Офіційна сторінка Верховної Ради України*. URL: https://komagropolit.rada.gov.ua/news/main_news/76215.html.